

DANTZA GOI MAILAKO ARTE IRAKASKUNTZETAKO GRADU TITULUA
KOREOGRAFIA ETA INTERPRETAZIOA
TÍTULO DE GRADO EN ENSEÑANZAS ARTÍSTICAS SUPERIORES DE DANZA
COREOGRAFÍA E INTERPRETACIÓN
IRAKASKUNTZA GIDA / GUÍA DOCENTE
2026-2027
HISTORIA DE LAS ARTES Y EL ESPECTÁCULO / ARTEAREN ETA
IKUSKIZUNAREN HISTORIA

1. Identifikatzaileak

MATERIA: Artearen eta Ikuskizunaren Historia

KREDITUAK: 3 ECTS

IRAKASGAI MOTA: Derrigorrezkoa

MAILA: 4

ORDU KOPURUA GUZTIRA: 90

ORDU PRESENTZIALAK: 80

ORDU OSAGARRIAK: 10

IRAKASGAIA EMATEKO ALDIA: Ikasturte osoa

IRAKASKUNTZA HIZKUNTZAK: Gaztelania / Euskara

2. Irakasleak

Izena eta abizenak	Helbide elektronikoa
Lersundi Arrizabalaga, Alain	alersundi@dantzerti.eus

3. Irakasgaiaren deskribapena

(EHAAREN arabera, 22/2016 DEKRETUA, otsailaren 16koa, zeinen bidez ezartzen baitira koreografia eta interpretazioa espezialitateko dantzako goi-mailako arte irakaskuntzak eta Euskal Autonomia Erkidegorako ikasketa-plana).

Ikuskizun arteen historia konparatu eta ulertzailearen oinarritzko ezagutzak: testuaren interpretazioaren historia, interpretazioaren teoria dramatikoa, eszenografia eta eszenaratzea.

Ikuskizunaren analisi historiko eta testuingurukoa. Euskal Herriko ikuskizunen historia konparatua eta ulertzailea, jatorrietatik: bere adierazpen materialak eta testuinguru sozial eta

kulturalak aztertzea. Generoen bilakaera, jatorri erritual edo jai girotik gaur egungo ikuskizun publikoaren dimentsiora.

Ikerketa eta dokumentazio historikoa sormenaren barnean integratzea.

4. Konpetentziak

Graduko Konpetentzia Orokorrak	
G1	Dantza ulertu, sortu, interpretatu eta irakasteko gai izatea, behar den maila tekniko, estilistikoko eta interpretatiboarekin.
G7	Dantza garapen eta bilakaera historiko, sozial eta artistikoa aztertu eta baloratzeko gai izatea, kultura-testuinguru desberdinetan.
G10	Dantza inguruko diskurtso propioa (ahozkoa, idatzizkoa edo bisuala) garatu, justifikatu eta azaldu, eta hainbat esparrutan komunikatzeko gai izatea: profesionaletan, artistikoetan, amateurretan, gai artistiko edo dantza-gaiekin lotuta egon edo ez.
G11	Ikerketa-jarduera hasiberrietarako oinarrizko teknikak eta metodologiak ezagutzea.
G14	Sormen artistiko eta eszenikoaren azterketa kritiko eta metodologikoa, eta epaiketa estetikoa ahalbidetuko duten ezagutza teorikoak izatea eta integratzea.
Especialitateko Berariazko Konpetentziak	
ECI2	Dantza, mugimendu eta gorputz-teknika desberdinak sakon ezagutzea eta beste hizkuntza edo diziplina gorputzaleen inguruko ezagutzak izatea.
ECI8	Eszenikoak, artistikoak, musikalak eta bisualak diren hizkuntza eta diziplinak ezagutu, eta haien arteko harremanak garatzeko gaitasuna izatea.

ECI9	Dantza lanak (errepertorioak zein sorkuntza berriak) aztertu eta baloratzeko gogoeta eta kritika gaitasuna garatzea, garai ezberdinei erreparatuz eta ikuspegi historiko, artistiko eta sozialak, besteak beste, integratuz.
ECI10	Musikaren inguruko beharrezko ezagutzak eskuratzea, musika dantza eta ekintza eszenikoarekin lotzeko eta elkarreragiteko modu desberdinak ulertu, sortu eta interpretatzeko. ²
ECI11	Eszenaratze oinarrizko ezagutzak eskuratzea (espazio eszenikoa, argiztapena, eszenografia, ikuskizun-teknikak, eta abar) eszenatokiaren funtzionamendua ulertzeko eta antzezenaren esparru eta formatu aniztasuna ezagutzeko.

Zeharkako Konpetentziak	
T1	Lana modu eraginkor eta motibatzailean antolatu eta planifikatzea.
T2	Informazio esanguratsua bildu, aztertu, sintetizatu eta behar bezala kudeatzea.
T3	Arazoak konpondu eta egiten den lanaren helburuei erantzuten dieten erabakiak hartzea.
T4	Informazio eta komunikazio teknologia eraginkortasunez erabiltzea.
T6	Norberaren jardun profesional eta pertsonalaren autokritika egitea.
T8	Ideiak eta argudioak arrazoituta eta kritikoki garatzea
T11	Lan-praktikan etika profesionala garatzea, sentsibiltate estetiko, ingurumeneko eta aniztasunarekiko oinarrituta.

T12	Lehiakortasun baldintzetan aldaketa kultural, sozial eta artistikoetara eta lanbidearen aurrerapenetara egokitzea, eta etengabeko prestakuntzarako bide egokiak hautatzea.
T13	Jarduera profesionalean bikaintasuna eta kalitatea bilatzea
T14	Ikerketa metodologiaren jabe izatea proiektu, ideia eta irtenbide bideragarriak sortzeko.
T15	Modu autonomoan lan egitea, eta ekimena eta espiritu ekintzailearen garrantzia baloratzea jarduera profesionalean.
T17	Ondare kulturalaren garrantziaz gizartea sentsibilizatzea, eta bere eraginak eta balio esanguratsuak sortzeko gaitasuna sustatzea.
Irakasgaiaren Berariazko Konpetentziak	
EA1	Arte eszenikoen eta ikuskizunen pentsamendu, filosofia eta printzipio estetikoaren oinarritzko ezagutzak eskuratzea, garai ezberdinetan
EA2	Antzezpenaren (dantza, antzerki, musika eta ikus-entzunezko) historia konparatua eta ulertzailea, testua, interpretazioaren teoria dramatikoak, eszenografia, dantza eta eszenaratzea ulertzea.
EA3	Ikuskizun generoen ezaugarriak eta haien denboran eta gizarte ezberdinetan izandako eraldaketak ezagutu eta erlazionatzea: antzerki, musika, dantza generoak, ikuskizun publiko garaikideak, etab.
EA4	Historiaren zeharreko sorkuntza eta ikuskizun genero nagusiak ezagutu eta gaur egungo eragina ezagutzea
EA5	Arte eszenikoen (dantza, antzerkia, musika) azterketa historiko, testuinguruzko eta diziplina artekoa egitea, eta eszenako gertaeran inplikaturako beste arteekin (pintura, eskultura, arkitektura, zinema) lotzea.

EA6	Euskal Herrian garai historiko ezberdinetan sortutako ikuskizunak beste gizarte batzuetako gizarteekin erlazionatzea eta ezagutzea.
EA7	Arte eszenikoek eta oro har ikuskizunek gizartean duten funtzioa ulertzea.
EA8	Sorkuntza prozesuak aztertzea eta ikuskizunaren sormenaren ikerketa eta dokumentazio historikorako teknikak eskuratzea.

5. Edukiak

I. Blokea.

1. Gaia. Grezia eta Erroma
2. Gaia. Erdi Aroa
3. Gaia. Urrezko Mendea
4. Gaia. Antzerki isabelinoa
5. Gaia. Commedia dell'arte

II. Blokea.

1. Gaia. Antzerki orientala
2. Gaia. Mendebaldeko zirkoa
3. Gaia. Musika eta ikuskizuna
4. Gaia. Kirolak eta ikuskizuna
5. Gaia. Nahasketa eta konparazioa

6. Metodologia eta lanerako plana

Ikasgaia irakasleak emango dituen aurrez aurreko klaseetan eskuratu beharreko ezagutzetan oinarrituta garatuko da. Irakasleak informazioa errazteko ahozko eskolak emango ditu, non diktaketa, apunteak, ikus-entzunezko adibideak erabiliko dituen, eta ikasleei bideo edo irudien bidezko erreferentzia kurrikularrak eskainiko dizkie gaiaren ulermen hobea izateko.

Gaiak historia eta ikuslearen ikuspuntua azpimarratzen ditu, ez ikuskizunaren kudeaketa epaitzea. Hautatutako programazioak modu aseptiko eta zientifikoan aztertzen du zein diren ikuskizun bat ahalbidetzen duten arrazoiak eta zeintzuk diren ikuskizun horren aldaketara eramaten dutenak. Era berean, ikuskizunaren ekoizlearen bilakaera aztertzen da, ikusleengana iristeko forma berriak bilatzen dituen heinean, eta artistaren profesionalizazioa elementu positibo gisa.

Saio bakoitzean, aurrekoan eskuratutako ezagutzaren laburpen laburra egingo da, eta ikasleei komunikazio eta kudeaketa kulturalaren inguruko ondorio batzuk azaltzeko eskatuko zaie, aurretik elkarriketa eta gogoeta sustatzeko.

Ikaslearen lanaren denbora planifikazioa

Eskola presentzialak	78 ordu
Banakako tutoretzak	2 ordu
Bestelako lanak	10 ordu
Guztira	90 ordu

7. Ebaluazioa

Ebaluazio irizpideak eta adierazleak		
Kpt.	Irizpidea	Adierazlea
EA1	1. 1. Antzerki erritualera garamatzan motibazioa ezagutzea,	1.1. Greziar antzerkiaren sorrera garaia ezagutzen du eta kronologikoki kokatzen du.

EA2	komunikazioaren oinarritzko kontzeptuen funtzioa ulertzeko.	1.2. Igorlearen (sortzailea) zein hartzailearen (ikuslea) ikuspegitik kokatzen da, arte eszenikoen inguruan ezartzen den komunikazio-sistema ulertuz.
EA3		
EA5		
EA6		
T1		1.3. Ikuskizun eta errituaren arteko bereizketa eta etorkizuneko sinbiosia planteatzen du.
T2		
T4		
T8		
T11	2. Hizkuntza eszenikoaren osagaiak aztertzea, haien intentzionalitatearen ikuspuntutik.	2.1. Ikuskizuna komunikazio-sistema multzo bat dela ulertzen du.
T15		
ECI2		2.2. Antzerki-erritua eta antzerki-ikuskizuna behar bezala bereizten ditu.
ECI8		
ECI10		
EA1	1. Erromatar Inperioko ikuskizunaren formak, tradizioak eta sortzaile nagusiak ezagutzea eta beste garai batzuekin konparatzea.	1.1. Erromatar ikuskizunaren formaren eta publikoarekin duen harremanaren oinarri sendoa dauka.
EA3		
EA4		
EA5		1.2. Ikuskizunaren kontzeptuaren aldaketa, errituaren ezabapena eta aktorearen profesionalizazioa ezagutzen ditu.
EA6	2. Ikusleen beharren arabera ikuskizun-forma desberdinen testu eta kontzeptuak aztertzea, haien arteko harremana ikertzeko.	2.1. Ezagutzen du formaren, publikoaren eta antzeztokiaren arabera aurkezten diren ikuskizun ugari.
EA7		
T2		
T3		
T6		2.2. Alderatzen ditu formula greziarrak eta erromatarrak, kopiak ez baizik egokitzen direla zehazteko.
T11		
T13		
ECI2		2.3. Ulertzen eta onartzen du dramaturgiaren bilakaera, hala nola

ECI8		Menandroko pertsonaiak edo irakurketa
ECI9		hutsarako pentsatutako Senekaren tragediak.
EA1	1. Urrezko Mendeko eta Antzerki Isabeldarreko elementu eta ikur eszenikoak eta hizkuntza eszenikoa ezagutu, aztertu eta konparatzea, ondorengo analisi oso baterako	1.1. Ezagutzen eta ulertzen du espazioen erabilgarritasuna eta haien izaera komertzial eta ikusgarria.
EA2		
EA6		
EA7		
T2		1.2. Hizkuntza eszenikoen zati handi bat behar bezala aztertzen du (pertsonaia, karakterizazioa, jantziak, maskara, keinu-hizkuntza, mugimendua, proxemia, etab.).
T3		
T8		
T11		
T14		1.3. Aurkezten zaizkion proposamen artistikoak modu kritikoan konparatzen ditu.
ECI2		
ECI8		
ECI10		
EA2	1. Commedia dell'Arte-ren printzipio eta metodologia bereziak ezagutzea, bere elementu egituratzaileak baliabide gisa integratzeko.	1.1. Ezagutzen ditu Commedia dell'Arte-ko pertsonaia nagusiak; haien mugimenduak, maskarak eta nortasuna aztertzen ditu.
EA3		
EA6		
EA7		1.2. Antzerki-konposizio prozesua ulertzen du gizarte, politika eta denboraren inguruko egoeretan, eta transhumantziaren onurak aztertzen ditu.
EA8		
T1	2. Komediaren elementu egituratzaileak identifikatzea, haien ezaugarriak ondorengo garaietan aurkitzeko.	
T6		2.1. Menandroko pertsonaiak comédie française-n identifikatzen ditu eta haien bilakaera aztertzen du jatorritik Molière-ra arte.
T8		
T11		

T14		2.2. Ezagutzen ditu Commedia pertsonaiak edo haiei buruzko aipamenak Urrezko Mendeko testuetan
T15		
T17		
ECI9		
ECI11		
EA 4	1. Gaur egungo arte-adierazpen anitzak balioetsi, pentsamenduaren funtsa eta oinarriak nabarmenduz.	1.1. Azaldu forma hauek gaur egungo giza harremanetan duten garrantzia.
EA 5		
EA 6		
EA 7	2. Ekialdeko antzezpen-sistema ezagunen (Noh, Kabuki, Kathakali) ezagutza hartzea.	2.1. Hainbat agerpen ikusgarriren sorreran eta forman erakundeek eta egitura sozialek duten parte-hartzea hartzen du barne.
T 1		
T 2		
T 6		2.2. Ikuskizun-forma desberdinak jatorri askotako elementuen (erlijiosoak, legegileak, sozialak, ekonomikoak, materialak, etab.) konbinazioaren emaitza gisa ulertzen ditu.
T 11		
T 12		
T 15		
ECI 4		2.3. Bestea aztertzea, desberdinak direnak gutxietsi gabe, jarrera irekiarekin eta elkarren arteko aberasteari garrantzia emanez.
ECI 8		
ECI 9		
EA 1	1. Artistaren, performancearen, gizartearen eta ikusleen arteko harremana aztertzea, performance-ekintzaren atzean dagoen motibazioa ulertzeko.	1.1. Gizarte guztietan ikuskizuna kudeatzeko beharra aitortzen du, eta ikuskizunaren baldintzak —bereziki kode bisualei dagokienez— arautzen dituzten eskolen beharra baloratzen du.
EA 4		
EA 5		
EA 6		
EA 8		

T 3		1.2. Kontzeptu bisualak errepikatu arren, forma ikusgarri jakin batzuen berehalako izaera eta izaera erreproduziezina baloratzen ditu.
T 4		
T 11		
T 14		
T 15		
T 17		
ECI 9	2. Zirkua masa-fenomeno gisa nola sortu zen sakon aztertzea, hirietan duen presentzia arkitektonikoa eta zirku-antzoki bihurtzeko prozesua ulertzeko.	2.1. Zirku-espazioen arkitektura eta XIX. eta XX. mendeetako hainbat egitura ezagutu.
ECI 11		2.2. Zirkuaren jatorria eta gaur egungo zirku bihurtzeko prozesuan ezagutu. Testuinguru espaziala eta Bilboko Circo del Ensanche eta Teatro Circo Price zirkuen historia ezagutu eta ulertu.
	3. Zirkuko ikuskizun moderno garrantzitsuenak ezagutu, zirkuaren bilakaera ikusteko.	3.1. Zirku klasikoko ekoizle eta familia nagusien lana ezagutu, eta zirku modernoaren munduko sortzaile eta berritzaile garrantzitsuenen lana arakatu.
		3.2. Zirku modernorako bilakaera aztertzen du: animaliarik gabeko zirkuak eta zirku-frankiziak.

EA 1	1. Dantza-adierazpen eta -praktika anitzak ezagutzea, horiei dagozkien eskolekin edota sortzaile independenteekin ezagutza- eta konexio-lotura bat ezartzeko.	1.1. Balletaren lehen arauak ezarri zirenetik izandako dantzaren bilakaera aintzat hartzen du, eta inflexio-puntua markatzen du dantza akademikoan.
EA 3		1.2. Europako eta Amerikako eskolen arteko desberdintasunak eta loturak aztertu.
EA 4		
EA 5		
EA 7		
T 1		1.3. Postmodernismoa, dantzaren demokratizazioa eta New Wave mugimendua aitortu eta identifikatu.
T 2		
T 3		
T 4		
T 13		
T 15		
T 17		
ECI 2	2. Genero lirikoa hartzaile-taldearen arabera identifikatu eta bereizi; horrela, bereizketa egin ahal izango da kode edo konbentzio intelektual jakin batzuetan ondo jantzitako publikoaren eta horrelakorik ez duenaren artean.	2.1. Genero lirikoko emanaldi historikoak aztertzen ditu.
ECI 9		2.2. Genero landu eta herrikoiei lotutako abantailak, eragozpenak eta aurreiritziak aztertu eta identifikatu.
ECI 10		
EA 3		1.1. Musikalik ospetsuenak ezagutu, bai pantailan, bai agertokian.
EA 4		

EA 7 EA 8 T 1	1. Musika-antzerkiko ekoizpenak genero gisa aztertzea, haien arteko faktore komunak identifikatzeko.	1.2. Antzokiaren eta zinemaren zein telebistaren arteko lotura aztertzen du.
T 2 T 6 T 8 T 13 T 14 T 17 ECI 8 ECI 10 ECI 11	2. Konparatu ikusgarria dena, XX. mendea marko gisa hartuta artista zein ikuslearen bilakaera ulertzeko.	2.1. Sortzaile eta ikusle/kontsumitzaile gisa duten egungo posizioa identifikatzen du, eta sortzaileak zein ikusle/kontsumitzaileak kudeatzen eta horien jarduna errazten duten enpresen kokapena ulertzen du. 2.2. Artisten inguruan sortzen den mitologia eta haien gorputzen edota ezagutzaren materializazioa (merchandising-a) aztertzen ditu.
EA 4 EA 5 EA 6 EA 8 T 1 T 4 T 6 T 8 T 12 T 13 T 17 ECI 2 ECI 9	1. Alderatu ikastaroan aztertutako materiala Euskal Herriko eszenaratzearen bilakaerarekin, azkenaldiko historiaren nondik norakoak zehazteko.	1.1. Euskal antzerki erritualaren eta Europako antzerki erritualaren arteko harremana aztertzen du. 1.2. 1970eko eta 1980ko hamarkadetako antzerki politikoa eta asanblada-izaerakoa, bai eta haien bilakaera ere, aztertzen ditu.
	2. Kirola masa-fenomeno gisa identifikatzea eta aztertzea, erronkatik ikuskizunera doan prozesua ulertzeko.	2.1. Gaur egungo gizartean kirolak duen presentzia aztertzen du, bai hezkuntza- eta prestakuntza-esparruak, bai aisialdiaren eta kulturaren eremuak barne hartuta. 2.2. Ikuslearen eta aktantearen arteko lotura emozional eta ekonomikoa aztertzen du.

8. Ikaskuntzaren kalifikazioa

Prozedura: ebaluazioa jarraitua eta bereizia izango da, ikasgairako ezarritako konpetentziak barneratzea kontuan hartuz. Graduako zenbait konpetentzia orokor eta zeharkako ere kontuan hartuko dira, eta beraz, izaera barneratzailea izango du. Ebaluazio jarraitua klasera joatearen menpe egongo da, eta, gutxienez, irakasgaia emateko aldirako adierazitako klase presentzialen %80ko asistentzia izan beharko du ikasleak.

Ikasgaiaren helburuen gauzatzea, dagozkien konpetentziekin lotuta, gorago aipatutako indikatzaileen arabera eta beherago zerrendatutako tresnen bidez puntuatuko da.

Ebaluazio-tresnak
Ikasgelako egunkaria: ikasle bakoitzaren asistentzia-portzentajea eta bere ekarpenen kalitatea/kuantitatea egiaztatzeko.
Zerrenda konprobazioak: eskatutako lanak eta irakurketak entregatu direla eta egokitasuna ebaluatzeko
Banakako lanak: irakaslearekin adostutako formatua eta gaia
Azterketak: lehen eta bigarren lauhilekoaren amaieran.

Ohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea eta denboralizazioa			
Tresna	Blokea	Haztapena	Gauzatzeko edo entregatzeko aldia
Ikasgelako parte hartzea	Ikasgai osoan zehar	%20	Ikasgai osoa
Azterketa	I Blokea	%25	Lehen lauhileko bukaera
Azterketa	I Blokea	%25	Bigarren lauhileko bukaera
Ikerketa lana	Ikasgai osoan zehar	%30	Bukaeran
Guztira		%100	

Ezohiko ebaluazioaren tresnen haztatzea			
Tresna	Blokea	Haztapena	
Idatzizko azterketa	Guztiak	%40	Azterketa data ofizialean.
Idatzizko lana	Guztiak	%30	Azterketa data ofiziala baino aste bete lehenago.
Lanaren ahozko azalpena	Guztiak	%30	Azterketa data ofizialean
Guztira		%100	

9. Ebaluazio jarraia eta deialdiak

Ebaluazio jarraituaren galera gertatuko da ikaslearen faltak presentziako ordu kopuruaren %30 denean, baldin eta falta ez justifikatuen kopurua %20 baino gehiago ez bada. Galera horrek, ikasgaiaren irakaskuntza unea gora-behera, aurreikusitako ondorengo lanak/probak ez onartzea, ez zuzentzea, eta ez ebaluatzea ekarriko du. Ikaslea tutoretzapean izateko eskubidea berreskuratzeko aukera aintzat hartuko da.

Ebaluazio jarraia galtzen duen ikasleak ohiko deialdian azterketa egiteko eskubidea du.

- Ohiko deialdia:

Ikasleak aurrez aurreko eskola-orduen %30 baino gehiagoko faltak pilatzen dituenen, eta justifikatu gabekoak %20tik gorakoak direnean, ebaluazio jarraitua galduko du.

Egoera hori ikasgaiaren edozein momentutan gertatuta ere, ondorio hauek izango ditu:

- Ez da onartuko, zuzendu edo ebaluatuko ondorengo lanik edo proba programaturik.
- Ikasleak tutoretza jasotzeko eskubidea berreskuratzeko aukera izango du.

- Ezohiko deialdia:

Ebaluazio jarraitua galtzen duen ikasleak ebaluazio ezohikoaren aldeko aukera izango du.

Ikasgelan, klasean zehar, irakaslearenganako eta gainerako ikaskideenganako errespetua behar da. Errespetu hori dela eta, mugikorra ez da erabiltzen utziko. Salbuespenik behar izanez gero, irakasleari jakinaraziko zaio klasea hasi aurretik.

APA arauak ikasleek ezagutu beharrekoak eta erabiltzeko eskubidea duten arauak dira.

Testuan aipatu gabeko baina bibliografian bakarrik agertzen den aipamen bat arauaren aplikazioan errore gisa har daiteke.

Testuan ezta bibliografian ere aipatu gabeko aipu bat plagio gisa hartuko da.

IArekin egindako lanak plagio gisa hartuko dira.

Plagioa oso falta larria denez, ebaluazio jarraitua galtzea ekarriko du, eta horrek ondorengo lanak ez onartzea, ez zuzentzea eta ez ebaluatzea dakar; ikaslea ordezkotako ebaluazioaren arabera ebaluatuko da.

10. Bibliografia, baliabideak eta ikasmaterialak

Adorno, T. W. (2004). *Teoría estética*. Akal.

Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2007). *Dialéctica de la Ilustración*. Akal.

Arias Serrano, L. (2012). *Las fuentes de la historia del arte en la época contemporánea*. Ediciones del Serbal.

Bayer, R. (2014). *Historia de la estética*. Fondo de Cultura Económica.

Calle, R. de la. (2006). *Gusto, belleza y arte: Doce ensayos de historia de la estética y teoría de las artes*. Universidad de Salamanca.

Carandell, L. (1971). *Celtiberia show*. Guadiana de Publicaciones.

Carandell, L. (1975). *Tus amigos no te olvidan*. Ediciones 99.

Danto, A. C. (2014). *Después del fin del arte: El arte contemporáneo y el linde de la historia*. Grupo Planeta.

Dorfman, A., & Mattelart, A. (2001). *Para leer al Pato Donald*. Siglo XXI.

Duque, F. (2010). *Hegel: La odisea del espíritu*. Círculo de Bellas Artes.

Foucault, M. (2003). *Las palabras y las cosas: Una arqueología de las ciencias humanas*. Siglo XXI.

- Heidegger, M. (2010). *Caminos de bosque*. Alianza.
- Hernández Sánchez, D. (Ed.). (2002). *Estéticas del arte contemporáneo*. Universidad de Salamanca.
- Linebaugh, P., & Rediker, M. (2022). *La hidra de la revolución*. Traficantes de Sueños.
- Lippard, L. R., & Calas, N. (1993). *El pop art*. Destino.
- Muñoz, B. (2000). *Theodor W. Adorno: Teoría crítica y cultura de masa*. Fundamentos.
- Nietzsche, F. (2013). *Ilusión y verdad del arte*. Casimiro Libros.
- Polo, M., Fratini, R., & Raunert, B. (2015). *Filosofía de la danza*. Universitat de Barcelona.
- Preckler, A. M. (2003). *Historia del arte universal de los siglos XIX y XX* (Vol. 2). Complutense.
- Ruiz Zamora, M. (2014). *Escritos sobre post-arte: Para una fenomenología de la muerte del arte en la cultura*. Universidad de Salamanca.
- Santiago Guervós, L. E. de. (2004). *Arte y poder: Aproximación a la estética de Nietzsche*. Trotta.
- Tatarkiewicz, W. (2001). *Historia de seis ideas*. Tecnos.
- Wallis, B. (2001). *Arte después de la modernidad*. Akal.

DIRECCIONES WEB DE INTERÉS	
Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes	http://www.cervantesvirtual.com/
Catálogo virtual de la bibliotecas del MAE	http://cataleg.cdmae.cat/?theme=teatre
Biblioteca de la Universidad de Deusto	http://www.biblioteca.deusto.es/cs/Satellite/biblioteca/es/biblioteca-crai
Odin Teatret e ISTA	http://www.odinteatret.dk/
Grotowski Institute	http://www.grotowski.net/en

Instituto Confucio (Universidad de Granada)	http://institutoconfucio.ugr.es/
INAEM	http://www.mecd.gob.es/cultura-mecd/areas-cultura/artesescenicas.html
Centro Documentación Teatral	http://teatro.es/
Centro Documentación de Música y Danza	http://www.musicadanza.es/